

تأثیر سیاست های تغییر دهنده فرهنگی نظام

در کرماشان (زبان کوردی)

آرام ظامری

مناسبتی برای سایر ملت های زبردست خواهد بود، چراکه بعد از گذشت صدها سال سرکوب، کشتار، اشغال سرزمین و بحران سازی های فرهنگی در حق ملت کورد، همچنان شاهد این موضوع هستیم که ندای حق خواهی و عدالت طلبی این ملت ستم دیده پابرجاست و هر دم افزون می گردد.

همانطور که اشاره شد، ملت های بالادست همواره برای حفظ موقعیت برتر خود نسبت به سایر ملت ها و اقوام زبردست در صدد این خواهند که آنها را دچار بحران های فرهنگی همچون بی هویتی بنمایند و همزمان با تخریب هویت دلبخواه خود به آنان، تداوم سروری بر آنها را بیمه می کنند. این چنین سیاست های قبیحانه ای در طول حاکمیت سیاسی جمهوری اسلامی، همواره در مناطق کورد نشین ایران (شرق کوردستان) خود را نشان داده و اجرا شده است.

استان کرماشان که یکی از استان های پرجمعیت شرق کوردستان محسوب می شود در بخش بسیار وسیعی از آن مردم به زبان کوردی و با گویش های مختلف آن سخن می گویند. گویش های سورانی، کلهری، کرماشانی، قصری، زنگنه، ملکشاهی و کلیایی از جمله گویش های زبان کوردی هستند که در این استان از آن استفاده می شود. وجود گویش های متعدد در زبان کوردی مطمئناً تأثیر بسزایی در بقاء و گسترش آن داشته است. چراکه در هجمه دشمنان به حریم زبان کوردی به خصوص در استان

دارد و نه بستن شمشیر از رو. به عنوان مثال تکنولوژی های نوین مانند فضای مجازی و رسانه ها جمعی یکی از ابزارهای پرکاربرد جمهوری اسلامی بوده و در چند سال اخیر در استان کرماشان به کار گرفته شده است که هر آنچه در توان دارند ذهنیت فرهنگ کوردی را به سمت ذهنیت فرهنگ ملت حاکم سوق دهند.

تکنولوژی های نوین مانند فضای مجازی و رسانه ها جمعی یکی از ابزارهای پرکاربرد جمهوری اسلامی بوده و در چند سال اخیر در استان کرماشان به کار گرفته شده است که هر آنچه در توان دارند ذهنیت فرهنگ کوردی را به سمت ذهنیت فرهنگ ملت حاکم سوق دهند.

دامنه ی بحران سازی های فرهنگی در جهت تضعیف زبان کوردی در استان کرماشان بسیار گسترده است. صدا و سیمای مراکز استانها در ایران نقشی اساسی و مهم در پیشبرد سیاست های جمهوری اسلامی در قبال مسئله فرهنگ ملت ها در ایران، دارند. صدا و سیمای استان کرماشان هم همانند سایرین از این سیاست ها در امان نمانده و سردمداران رسانه ای جمهوری اسلامی با قرار دادن مهره های خودباخته در راس مدیریتی این ارگان در کرماشان، باعث شده اند شاهد

جلوگیری از چاپ و انتشار کتب و مقالات به زبان کوردی در استان کرماشان مسئله تازه ای نیست و سالانه چندین نویسنده کورد از چاپ کتاب های خود در این استان باز میمانند

این واقعیت باشیم که روز به روز ترویج استفاده از زبان ملت حاکم بیشتر و همچنین سهم برنامه هایی که با زبان کوردی پخش می شود در این ارگان کاهش چشمگیری پیدا کند؛ به صورتی که در این برنامه ها که به زبان کوردی پخش می شود، هر آنچه که در چنته دارند از تلفیق سایر زبان ها به زبان کوردی گرفته تا تمسخر های بیشرمانه و عمدی به محافل کراهت استفاده از آن در محافل عمومی و بیشتر نشان دادن جنبه های طنز آمیز استفاده از زبان کوردی و عیب استفاده از آن در برابر زبان ملت حاکم، دریغ نمی کنند. چه بسا

مخاطبان این چنین برنامه هایی کودکان و نوجوانانی باشند که تحت تأثیر این چنین برنامه هایی، حتی در مکالمات خود با دیگران از کاربرد زبان مادری خود که زبان کوردی است، دوری جویند، چراکه ذهنیت فرهنگی سست بنیان آنها به راحتی متاثر می گردد و به دنبال استفاده از زبان تکریم شده از سوی نظام که

همان زبان ملت حاکم است خواهند بود. وسعت تأثیر گذاری رسانه های جمعی به این رده های سنی محدود نمی شود، چراکه بزرگسالانی چون مادران و پدران متأثر نیز هستند که در امر آموزش زبان مادری به فرزندشان اهمال می کنند و متأسفانه استفاده از زبان کوردی را بی کلاسی تلقی می کنند و برای مثلاً حفظ شان اجتماعی خود در جامعه تمام سعی خود را می کنند زبان فارسی را بدون لهجه حرف بزنند، زیرا داشتن لهجه حتی هنگام فارسی حرف زدن را نیز نامناسب و ناخوشایند می پندارند. آمار افسار گسیخته برگزاری کنسرت های خوانندگان معروف فارس زبان و در مقابل محدودیت و بعضاً محرومیت خوانندگان کورد زبان برای اجرای کنسرت های موسیقی یکی دیگر از برنامه های تغییر دهنده فرهنگی جمهوری اسلامی در قبال ملت کورد در شرق کوردستان و بخصوص در کرماشان است.

جلوگیری از چاپ و انتشار کتب و مقالات به زبان کوردی در استان کرماشان مسئله تازه ای نیست و سالانه چندین نویسنده کورد از چاپ کتاب های خود در این استان باز میمانند. تعداد کمی از روزنامه ها و هفته نامه ها در مقایسه با جمعیت غالب کورد در کرماشان به زبان کوردی چاپ می شوند همچنین باید از فیلتر های جمهوری اسلامی هم بگذرند تا آنچه که مسئولان جمهوری اسلامی، موازین مینامند، خدایی ناکرده زیر پا گذاشته نشود؛ موازینی که سرشار از سانسور و ممیزی هستند که مبدا مطلبی به زبان کوردی در نگویش جمهوری اسلامی نوشته

شود. یکی دیگر از بارزترین ناهقی های سیستم حاکم در نظام آموزشی خود را نشان می دهد به نحوی که در کلیه ی مدارس و دانشگاه های استان کرماشان همانند سایر استان های شرق کوردستان تدریس زبان کوردی و حتی تدریس با زبان کوردی ممنوع است. این مشکل را میتوان سختترین و شاید بحرانی ترین مسئله در رابطه با زبان کوردی در کرماشان دانست. زیرا حتی اگر کتاب کوردی ای هم وجود داشته باشد، شخص کوردی که سواد خواندن آن را ندارد نمی تواند هیچ بهره ای از آن ببرد. عدم تدریس زبان کوردی مختص آموزشگاه های دولتی در استان کرماشان نیست بلکه آموزش آن در آموزشگاه های خصوصی نیز ممنوع است و برگزاری کلاس های آموزش زبان کوردی از سوی مدرسین آن به شیوه ای غیررسمی و پرزحمت در منازل صورت می گیرد.

با وجود گسل عمیق مابین علم و فرهنگ در استان کرماشان، فعالین علمی فرهنگی کورد در خصوص فعالیت هایشان دچار مشکلات عدیده ای شده اند. فرهنگ و علم وابستگی ناگسستنی ای دارند به گونه ای که فراگیری علوم با زبان مادری سهل تر است و این امر تأثیر مثبتی در پیشرفت علمی فرد و جامعه علمی دارد. جامعه علمی کورد در کرماشان با وجود اینکه حق آموزش با زبان کوردی را ندارند اما از لحاظ علمی بسیار موفق بوده است. کورد هایی که همواره از سوی نظام بخاطر لهجه شان مورد تمسخر قرار گرفته اند، تمسخری که از بخار حماقتشان سر بر آورده است، غافل از اینکه داشتن لهجه نشان از این است که کوردها حداقل یک زبان بیشتر از آنان میدانند.

زوال سیاست های تغییر دهنده فرهنگی در کرماشان و سایر استان های شرق کوردستان در گرو همت تک تک افرادی است که حفظ فرهنگ و زبان کوردی دغدغه ی اصلیشان است و با فعالیت های فرهنگی غیررسمی و یا رسمی هرآنچه که بتوان خانواده ها را از اهمیت حفاظت و حراست از آن آگاه و این نکته را خاطر نشان کرد که تنها تکلم با زبان کوردی کافی نیست! بایستی قواعد را نیز یاد گرفت، میتوان نقشی مهم در کم رنگ کردن این چنین سیاست هایی از جانب جمهوری اسلامی در کرماشان بازی کرد.

زبان بعنوان بخشی از فرهنگ و شاخص هویتی ملت ها و اقوام، همواره تحت تأثیر شرایط سیاسی حاکم بر سرزمین ها، دچار تغییر شده و گاهی حتی از میان رفته است. زبان یک ملت که یک شاخص هویتی است هر اندازه که از گزند زبان های دیگر و همچنین از نظر حفظ خلوص در امان مانده باشد، یاد آور این نکته خواهد بود که آن ملت، ملتی زنده و پویاست که خواهان پذیرفته شدن موجودیتش از سوی سایر ملت ها و تمکین آنها به احقاق حقوق ایشان است. به همین خاطر وابستگی بی چون و چرایی میان مبارزات حق طلبانه ملت کورد در درازای تاریخ و زبان کوردی وجود دارد. یکی از راهکارهای ملت های سرکوبگر و بالادست یا نظام های توتالیتر همانند نظام حاکم در ایران برای انکار سایر ملیت های فرودست مانند ملت کورد، بلوچ، ترکمن، آذری و ... کم رنگ کردن و بی اهمیتیت کردن کاربرد زبانهای غیر فارسی در زندگی روزمره آنها بوده است که بی شک تأثیر مستقیمی بر موجودیت خواهی و حق طلبی آنها نیز خواهد داشت. نظام جمهوری اسلامی همواره در سدد ایجاد بحران فرهنگی برای ملت کورد بوده و در پاره ای از مواقع این بحران فرهنگی که سیستماتیک هدایت شده، در برخی از مناطق کورد نشین به صورت بحران های هویتی خود را نشان داده است. اما یکی از امتیاز های مثبتی که ملت کورد در طی سالهای مبارزاتی خود علیه سروری خواهی یک ملت بر سر سایر ملتها داشته است، استفاده از هجوم های فرهنگی به نفع خود، به صورتی که تهاجم های فرهنگی ملل تمامیت خواه باعث شده است که ملت کورد روز به روز مصمم تر و با اراده ای سترگ در برابر این تهاجمات دفاع بکند و حوزه ی وسیعی از فعالیت های علمی، هنری خود را با زبان کوردی به انجام برساند. تمرین های مداوم ملت کورد در حفظ زبان بی شک نمونه ی